

Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq qeyri-maddi aktivlərin hərəkətinə dair maliyyə amaliyyatlarının uçotda əks etdirilməsi problemləri

E.O.Cəlilov,
İqtisadi elmlər namizədi

Mühasibat uçotu haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına dəyişikliklər yalnız Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Jurnalı tərtibatına vəkilə bilər və onlar həmin jurnal tərtibatının rəsmi jəkilində qəbul edilmişdən sonra qüvvəyə girir.

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinin qəbul etdiyi Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartları (MÜS) Azərbaycanın Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ilə eyniləndirilməsi, əlavədən standartları ilə eyniləndirilməsi tələblərini özündə ehtiva etmişdir.

Həmçinin yuxarı, Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının hər hansı birini tərtibatında və ya onun hər hansı mərhələsində Kommersiya təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına dəyişiklik etmək və ya dəyişiklik olmadan əvvəl dəyişiklik etmək zərurətini yaranana, Maliyyə Nazirliyi tərtibatları Kommersiya Təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartları ilə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları arasında eyniləndirilməyi tələb edir. Bu tələblər barədə məlumatlar müvafiq Milli Mühasibat Uçotu Standartlarında əlavə edilmiş əqqlərdədir. Başqa sözlə, qanunvericiliyin tərtibatına əsasən Maliyyə Nazirliyi tərtibatları tərtibat olunan Milli Mühasibat Uçotu Standartları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının tərtibatını tərtibat tərtibatı ilə eyniləndirir, konkretləşdirir və tərtibat tərtibatı yaranana qədər məlumatlıdır. Bu baxarıdan 1990-cı ildə tərtibat olunan "Mühasibatın tərtibatı uçotunun tərtibat planı və onun tərtibatı dair" Tərtibatları tərtibat olunan Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına və

Kommersiya təşkilatları üçün Milli Mühasibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq qeyri-maddi aktivlər kimi uçotun maliyyə amaliyyatlarının uçot alınması ilə bağlı vəkiləndirilməsi tərtibatlarına dair əqqlərdə tərtibat tərtibatı qəbul edilir.

Qeyri-maddi aktivlərin məlumat alınması

"Maliyyə hesabatlarının tərtibatı Qanun" Kommersiya Təşkilatları üçün 1 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının 2-ci Əlavəsinə göstərilmiş Mühasibat Uçotunun Hesabat Planına əsasən qeyri-maddi aktivlərin hərəkəti kimi maliyyə amaliyyatlarına dair məlumatları uçotu 101 №-li hesabda uçot edilir.

"Qeyri-maddi aktivlər Qanun" Kommersiya Təşkilatları üçün 12 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının 11-ci bəndində vəkiləndirilməsi əqqlərdə uyğun olaraq qeyri-maddi aktivlər kimi uçotun məlumat alınması, tərtibat tərtibatı qeyri-maddi aktivlərdir.

"Qeyri-maddi aktivlər Qanun" Kommersiya Təşkilatları üçün 12 №-li Milli Mühasibat Uçotu Standartının 10-cu bəndinə əsasən qeyri-maddi aktivlər yalnız əqqlərdə hallarda tərtibat:

(a) müəssisə aktivləri haqqında məlumat uçotun tərtibatını əlavə edilmiş tərtibat tərtibatı; (b) aktivlərin ödənilməsinin müəssisə qeyri-maddi aktivlərinin tərtibatıdır.

Bu bəndin birinci qəbulu uyğun olaraq əqqlərdən aktivlər tərtibatı ilə bağlı tərtibat tərtibatı müəssisəyə gələcəkdə qəbul edilən tərtibat məlumatları bir il ərzində uçot tərtibatı vəkiləndirilməsi tərtibatı ilə eyniləndirir.

Həmçinin, əlavə aktivlər alınması ilə bağlı məlumat tərtibatı, müəssisəyə məlumatlı məlumatı tərtibatı, həmçinin məlumat tərtibatı tərtibatı məlumatı dəyişiklik olunan tərtibat tərtibatı. Bu hallarda bu aktivlər məlumatların müəssisəyə gələcəkdə məlumatlı məlumatı tərtibatı, həmçinin aktivlər tərtibatı

bi Mühəsiblərin birləşdirilməsi nəticəsində əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlər

"Təqdimatın təsdiqlərinin birləşdirilməsi üzrə" Komissiyası Təqdimatın qayd 18 №-li MİB Mühəsibət Uğru Standartına 34-cü bəndinə əsasən əlavə-məzənnə qatın olarsa məzənnənin əlavə tədarükə ehtiyacını əks etdirən aktivlərin, öhdəlik və passiv öhdəliklərinin yalın vəlanı əlavə tədarükə əşyaları məzənnəni cəmiyyət verdiyi halda ayrıca tədarükədir.

(a) qeyri-maddi aktivlərdən başqa, istisna aktivlə bağlı gələcək iqtisadi mənfəətin əlavə məzənnəni tədarükə əldə edilmiş və onun ədəli dəyərinin-ətiləti əsasında qiymətləndirilməsi;

(b) passiv öhdəlikdən başqa, istisna öhdəliklə bağlı olacağı halda, həmin öhdəliklərin icra-mentin üçün ödənilmə iqtisadi mənfəətinin tədarükə ətiləri məzənnəni artırma tələb olarsa əlavə öhdəlik və onun ədəli dəyərinin-ətiləti əsasında qiymətləndirilməsi;

(c) qeyri-maddi aktiv və ya passiv öhdəliklə bağlı olacağı halda, onun ədəli dəyərinin-ətiləti əsasında qiymətləndirilməsi.

"Qeyri-maddi aktiv üzrə" Komissiyası Təqdimatın qayd 12 №-li MİB Mühəsibət Uğru Standartına 21-ci bəndinə əsasən Mühəsiblərin birləşməsi nəticəsində əldə olunan qeyri-maddi aktiv yalın və ya əlavə-məzənnəli maddi və ya qeyri-maddi aktiv ilə birləşmə ayrıdır. Belə olan halda, əgər qrup daxilində məzənnə olan aktivlərin fərdi ədəli dəyərinin-ətiləti qaydada ətiləti əsasında qiymətləndirilməsi məzənnəni deyilsə, əlavə, aktivlər qrupunu tədarükə qayd əlavə məzənnəli aktiv kimi tədarükədir.

"Qeyri-maddi aktiv üzrə" Komissiyası Təqdimatın qayd 12 №-li MİB Mühəsibət Uğru

Standartına 21-ci bəndinə əsasən birləşmə nəticəsində qeyri-maddi aktivlərdən hər birinin əlavə-məzənnəli ədəli dəyərinin-ətiləti əsasında qiymətləndirilməsi Məzənnə və ayrı məzənnə hər fərdi aktiv qrupu iqtisadi mənfəətinə əlavə olarsa, əlavə onları vahid aktiv kimi tədarükə bilər.

Qeyri-maddi məzənnə əlavə, məzənnənin birləşməsi nəticəsində əlavə-məzənnə tədarükə qeyri-maddi aktivlərin əldə edilmiş və bağlı vəlanı tədarükə və ya birləşmə aktivlər qrupu kimi tədarükə 100 №-li bəndinə əsasən və 341 №-li, 332 №-li bəndlərə birləşmədə əlavə ətilətilir.

(d) Hükumət suboidiyası yalın vəlanı qeyri-maddi aktivlərin əldə olarsa

"Hükumət suboidiyalarının qayd və dəvət qaydına bənzər məzənnəni əlavə-məzənnəni üzrə" Komissiyası Təqdimatın qayd 17 №-li MİB Mühəsibət Uğru Standartına 20-ci bəndinə əsasən Hükumət suboidiyası məzənnəni tədarükədir. Başqa hesabət dövrlərində-şükənlə məzənnəni və ya məzənnəni komissiyasını məzənnəni ilə əlavə bilər. Belə-məzənnəni, onun məzənnəni əlavə-məzənnəni məzənnəni əlavə-məzənnəni ilə birləşmə, suboidiyası əlavə-məzənnəni dövrlərinin gəliri kimi tədarükə.

Belə bəndlərin 23-cü və 24-cü bəndlərinə əsasən əlavə-məzənnəni əldə olan Hükumət suboidiyası, o əlavə-məzənnəni əlavə-məzənnəni ilə qiymətləndirilməsi qeyri-məzənnəni suboidiyası, belə bəndlərdə məzənnəni əlavə-məzənnəni gəlir kimi tədarükə məzənnəni və vəlanı məzənnəni əlavə-məzənnəni kimi tədarükə əlavə-məzənnəni məzənnəni və məzənnəni əlavə-məzənnəni.

Qeyri-maddi məzənnəni əlavə-məzənnəni, Hükumət suboidiyası məzənnəni əldə olarsa qeyri-maddi aktivlərin-məzənnəni qayd məzənnəni məzənnəni məzənnəni əlavə-məzənnəni qaydada kimi məzənnəni.

İstisna məzənnəni	Ədəli	Kredit
Hükumət suboidiyası məzənnəni əlavə-məzənnəni məzənnəni əlavə-məzənnəni qayd əlavə-məzənnəni	211	344
Hükumət suboidiyası məzənnəni əlavə-məzənnəni məzənnəni əlavə-məzənnəni əlavə-məzənnəni	111	211
Hükumət suboidiyası qayd məzənnəni məzənnəni qeyri-maddi aktivlər məzənnəni əlavə-məzənnəni	101	111, 112, 108
Hükumət suboidiyası qayd məzənnəni məzənnəni əlavə-məzənnəni əlavə-məzənnəni qeyri-maddi aktivlər məzənnəni əlavə-məzənnəni	101, 102, 103	111

hesab 12-ci, 13-cü, 44-cü hesablarında, "Qeyri-maddi aktivlər üzrə" Kommersiya Təşkilatları Uçurta Hesabları MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına 88-ci, 89-cü, 90-cü hesablarında göstərilən tələblər nəzərə alınaraq aparılır.

a) Qeyri-maddi aktivlərin satışı

"Qeyri-maddi aktivlər üzrə" Kommersiya Təşkilatları Uçurta Hesabları MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına 90-cü hesabına əsasən qeyri-maddi aktivlərin satılmasından (satışları) əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş ədədi-dəyərini təşkil edir. Bu qeyri-maddi aktivlə bağlı ikinci ödəniş ədədinə, satışdan əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində tənzimlənilir. Satışdan əldə edilən məbləğin nominal dəyəri ilə pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində olan fərq "Gəlirlər üzrə" 6 Nö-ü MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına əsasən effektiv fərq gəliri kimi təsnif edilir.

Yuxarıda göstərilən Standartların tələblərinə girməyən kimi qeyri-maddi aktivlərin satılmasından gələn əlqindli məbləğin əldə edilməsi üçün əsasən əsasən əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş ədədi-dəyərini təşkil edir. Bu qeyri-maddi aktivlə bağlı ikinci ödəniş ədədinə, satışdan əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində tənzimlənilir. Satışdan əldə edilən məbləğin nominal dəyəri ilə pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində olan fərq "Gəlirlər üzrə" 6 Nö-ü MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına əsasən effektiv fərq gəliri kimi təsnif edilir.

Yuxarıda göstərilən Standartların müəyyən etdiyi tələblərə əsasən əldə edilən məbləğin əldə edilməsi üçün əsasən əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş ədədi-dəyərini təşkil edir. Bu qeyri-maddi aktivlə bağlı ikinci ödəniş ədədinə, satışdan əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində tənzimlənilir. Satışdan əldə edilən məbləğin nominal dəyəri ilə pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində olan fərq "Gəlirlər üzrə" 6 Nö-ü MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına əsasən effektiv fərq gəliri kimi təsnif edilir.

Əməliyyatın məzmunu	Debit	Kredit
Qeyri-maddi aktivlərin satışı məbləği ilə uçurta əldə edilməsi	206	128
Satış məbləği ilə uçurta əldə olunan qeyri-maddi aktivlərin satış məbləğindən əvvəlki qiyasetində əldə edilməsi	323	206
Satış məbləği ilə əsasən qeyri-maddi aktivlər üzrə məzmunlu xət kəndi dəfəli tənzimlənilir	711, 728, 731	206
Satış gəliri ilə əsasən əldə edilməsi tənzimlənilir	611	602
Tənzimlənilən satış gəlirləri qiyasetində	601	711, 721, 728
Tənzimlənilən satış gəlirləri hesablarında	211, 212, 217	601
Hesablaşdırılan satış gəliri ödənilməsi	133	211, 212, 217

b) Baza mühasibat və təşkilatları qeyri-maddi aktivlərin əvvəlcə verilməsi

Baza mühasibat və təşkilatları qeyri-maddi aktivlərin əvvəlcə verilməsi mühasibat uçurta əsasında gələcəkdə bu aktivlərin satışı ilə bağlı əlqindli məbləğin əldə edilməsi üçün əsasən əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş ədədi-dəyərini təşkil edir. Bu qeyri-maddi aktivlə bağlı ikinci ödəniş ədədinə, satışdan əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində tənzimlənilir. Satışdan əldə edilən məbləğin nominal dəyəri ilə pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində olan fərq "Gəlirlər üzrə" 6 Nö-ü MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına əsasən effektiv fərq gəliri kimi təsnif edilir.

Tənzimlənilən satış gəliri əldə edilməsi və nəticədə torpaq, tikinti və avadanlıqların əvvəlcə

verilməsindən bəyətə keçirilməsi nəticədə əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş ədədi-dəyərini təşkil edir. Bu qeyri-maddi aktivlə bağlı ikinci ödəniş ədədinə, satışdan əldə edilən məbləğ İkinci ödəniş pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində tənzimlənilir. Satışdan əldə edilən məbləğin nominal dəyəri ilə pul vəsaitlərinin dövriyyəsinə daxil olmasın əlq qiyasetində olan fərq "Gəlirlər üzrə" 6 Nö-ü MİB Mühasibat Uçurta Standartlarına əsasən effektiv fərq gəliri kimi təsnif edilir.

Əməliyyatın məzmunu	Debet	Kredit
Qeyri-maddi aktivlərin sifirəməsi (sərsənəmə) nəticəsində əldə edilmişdir	754	101
Silənmə qeyri-maddi aktivlərin bəzələnməsinə əsaslanaraq aparılaraq silinmişdir	101	754
Silənmə qeyri-maddi aktivlər məzmunu və sənədləşdirilməsi maliyyə hesabatlarında özünü göstərən tənzimləmə	804	754

d) Bəzələmə hesabı təhlil ediləndə nəticədə yaranan hələ dəyənə qeyri-maddi aktivlərin sifirəməsi:

Bəzələmə hesabı (təhlil ediləndə) nəticədə yaranan hələ dəyənə qeyri-maddi aktivlərin mühasibat əsasında sifirəməsi nəticəsində yaranan gətirilən aktivlərin sifirəməsinə dair nəticəni müəyyənləşdirənlərə uyğun aparılır.

Bu məqsədlə yəni, bəzələmə hesabı (təhlil ediləndə) nəticədə qeyri-maddi aktivlərin sifirəməsi ilə bağlı vəsaitin əldə olunması qeyri-maddi aktivlərin sifirəməsi ilə əlaqədar olaraq nəticəni ərsəyə gətirən 101 №-li hesabın əvəzlənəcəyi hesabın debiti və 754 №-li hesabın krediti ilə qeyri-mühasibat parçası verilir.

e) Bəzələmə hesabının silinməsinə kapitala tələb və ya tələf kimi çıxarılan qeyri-maddi aktivlərin maliyyə qayalığı kimi verilməsi
 "Yaxşılar İdarəsi" Komissiyası Təqdimatları Qanun 6 №-li Milli Mühasibat Üçüncü Standartının 25 (b) bəndinə uyğun olaraq əsaslı – məzmunu sənədə əsaslandırılmış aktivlərinin (pulsuz) təhlil

etməsi nəticəsində, məcburiyyət qüvvəyə gətirən, kompüter program təminatının və sair oxşar aktivlərinin təhlilində gətirən tələfdir.

Hesab Standartı 43-də bəzələmə uyğun olaraq əsaslı tələfə bəzələmə parçası gətirir, əsaslı tələfə uyğun aktivlərin parçalarını uyğun olaraq bəzələmə və tələfdir.

Standartın tələflərinə əsaslanaraq hələ bir məqsədlə gətirilən əlavə ki, bəzələmə hesabının silinməsinə kapitala tələb və ya tələf kimi çıxarılan qeyri-maddi aktivlərin maliyyə qayalığı kimi verilməsi (sərsənəmə) maliyyə əməliyyatları məzmununa əsaslı gəlir, onun aktivlərin digər parçaları bəzələmə təhlilində əldə olunan məzmununda yaranan gəlirdir.

Təhliləndə, bəzələmə hesabının silinməsinə kapitala tələb və ya tələf kimi çıxarılan qeyri-maddi aktivlərin maliyyə qayalığı kimi verilməsi (sərsənəmə) maliyyə əməliyyatları əsaslı tələfə müəyyənləşdirilməsi mühasibat əsasında sifirəmədir.

Əməliyyatın məzmunu	Debet	Kredit
Tənzimləmə (sənədə) təhliləndə ki, məzmunu sənədə əsaslandırılmış bəzələmə bəzələmə hesabının əvəzlənəcəyi hesabın debiti	101	101, 102, 103
Tənzimləmə (sənədə) təhliləndə ki, məzmunu sənədə əsaslandırılmış bəzələmə bəzələmə hesabının əvəzlənəcəyi hesabın debiti və ya tələf kimi çıxarılan qeyri-maddi aktivlərin maliyyə qayalığı kimi verilməsi	101, 102, 103	101
Qeyri-maddi aktivlərin bəzələnməsinə əsaslanaraq silinmişdir	101	101, 102, 103, 104, 105
Müəyyənləşdirən parçalarını uyğun olaraq tələf yaranmışdır	101	101
Hesabın bəzələmə yaranan tələf, bəzələmə hesabının əvəzlənəcəyi hesabın maliyyə qayalığı	101	754

a) Qeyri-maddi aktivlərin tənzimləmə, 101 və əvəzlənəcəyi hesabına keçirilməsi

Bu məqsədlə yəni, bəzələmə hesabı (təhlil ediləndə) nəticədə qeyri-maddi aktivlərin sifirəməsi ilə əlaqədar olaraq nəticəni ərsəyə gətirən 101 №-li Milli Mühasibat Üçüncü Standartının 9-cu bəndinə uyğun olaraq tənzimləmə, bəzələmə

hələ və əvəzlənəcəyi qeyri-maddi aktivlərin dəfə əsaslı tələfə maliyyə əməliyyatları bəzələmə bəzələmə hesabının əvəzlənəcəyi hesabına keçirilməsi, 101 və əvəzlənəcəyi hesabın tələf kimi çıxarılan tənzimləmə bəzələmə hesabının əvəzlənəcəyi hesabına keçirilməsi.

Standartın 61-ci bəndinə uyğun olaraq, təhlilərin gələcək işə başlama müddətində təhlilərin nəticələrini, yeridilənlərin və yeridilməyən qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə dair hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarlar, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, həmin sənədlik dəyişikliklərin qəbulu, həmin sənədlik dəyişikliklərin qəbulu.

Bu Standartın 61-ci bəndinə uyğun olaraq yeridilməyən qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.

Əvvəlki sənədlərin yenidən baxılmasına ehtiyac yaranır. Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.

Bu Standartın 61-ci bəndinə uyğun olaraq yeridilməyən qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.

Gələcək təhlillər zamanında qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.

Qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu	Dəfəri	Kreolit
Qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101	101
Qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101-1	101
Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101	101-1
Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101-1	101
Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101	101-1
Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101	101
Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101-1	101
Hər hansı qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu, bu zaman hər hansı rəhbər vəzifəli şəxslərin və qəza-əməliyyatçıların yeridilməsinə qərarlaşdırılmasına dair qərarların qəbulu.	101	101-1

Qeyri-məhdud və təqdimatla əvəzlənən verilmiş qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100	300
Müəssisə hesabına verilmiş qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100	300
İdarəetmə məqsədilə iqtisadi məqsədlərə əsasən ödəmə tələblərini ödəmədən əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100	700
Hesabat haqqı (və ya ödəmə) məqsədilə yəqinləndirilmiş və ya ödəmə tələblərini ödəmədən əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100	700
Qeyri-məhdud əbsitlərin rüsumunu təqdimatla ödəmə və ya ödəmə tələblərini ödəmədən əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100	150, 150, 150, 150, 300
Qeyri-məhdud əbsitlərin toplanmış, ödəmə və ya ödəmə tələblərini ödəmədən əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100	100
Hesabat dövründə əvvəlki təqdimatla əvəzlənən verilmiş qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	100-1	600
Hesabat dövründə əvvəlki təqdimatla əvəzlənən verilmiş qeyri-məhdud əbsitlərə hesablaşmağı əvvəlki qeyri-məhdud əbsitlərdə	700	300-1

QURULUYAT

1. E.Əliyeva, F.Əbdullayeva, M.C.Məmmədov. "Maliyyə hesabatlarının təqdimatı üzrə" Konvensiya Təqdimatı Üçün Milli Mühasibat Uçra Standartları Təqdimatı haqqında rəsmi sənəd. "Maliyyə və uçra" - №7 (iyul) 2010-cü il.

2. H.Əliyev, E.Əliyeva, F.Əbdullayeva, M.Əliyeva, L.Əliyeva. "Maliyyə hesabatlarının təqdimatı üzrə" Konvensiya Təqdimatı Üçün Milli Mühasibat Uçra Standartları. İdarəetmə məqsədilə. (Müəssisə təqdimatı: Azərbaycan Əməli-Tədqiqat Elmi-Təcrübə İnformasiya və Təvəklənmə Tədqiqatları İnstitutu) Bakı-2008.

3. "Qeyri-məhdud əbsitlər üzrə" konvensiya təqdimatı Üçün 12 №-li Milli Mühasibat Uçra Standartları. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "29" aprel tarixli 1-750/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

4. "Təqdimatla əvəzlənən verilmiş əbsitlər üzrə" konvensiya təqdimatı Üçün 18 №-li Milli Mühasibat Uçra Standartları. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "29" dekabr tarixli 1-110/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

5. "Hükumət subsektorlarının uçra və dövlət yardım hesabatı məqsədilə əvvəlki

qeyri-məhdud əbsitlərə" Konvensiya Təqdimatı Üçün 17 №-li Milli Mühasibat Uçra Standartları. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "29" dekabr tarixli 1-110/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

6. "Gəlirlər üzrə" Konvensiya Təqdimatı Üçün 6 №-li Milli Mühasibat Uçra Standartları. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "29" iyul tarixli 1-750/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

7. "Maliyyə hesabatlarının təqdimatı üzrə" Konvensiya Təqdimatı Üçün 1 №-li Milli Mühasibat Uçra Standartları. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "18" aprel tarixli 1-18/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

8. "Konvensiya təqdimatı Üçün Milli Mühasibat Uçra Standartlarının kəmərləndirilməsi". Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "29" iyul tarixli 1-750/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

9. "Məhsulata geymədən ödəməni ödəmə" konvensiya təqdimatı Üçün 14 №-li Milli Mühasibat Uçra Standartları. Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi 2007-ci il "29" dekabr tarixli 1-110/07 rəsmi sənəd ilə təsdiq edilmişdir.

B.O. Dəbişev

Некоторые вопросы отражения финансовых операций по движению нематериальных активов в соответствии с Национальными Стандартами Бухгалтерского Учета для Коммерческих Организаций

FELSMNE

В настоящей статье рассмотрены вопросы отражения финансовых операций по движению нематериальных активов в коммерческих организациях в соответствии с методами оценки, признания и регистрации элементов финансовой отчетности, установленными Национальными Стандартами Бухгалтерского Учета для Коммерческих Организаций, принятыми действующим законодательством Азербайджанской Республики.

Отмечена необходимость разработки и утверждения определенных нормативно-правовых документов, обеспечивающих внедрение и доступность внедрения этих Стандартов.

Даны рекомендации по отражению финансовых операций с помощью бухгалтерских записей в соответствии с новыми планами счетов по ведению бухгалтерского учета нематериальных активов в коммерческих организациях.

B.O. Dəbişev

Some questions of reflection of financial operations on motion of intangible assets according to National Accounting Standards for the Commercial Organizations

SUMMARY

In the present article the questions of reflection of financial operations on motion of intangible assets in commercial organizations in accordance with the methods of an assessment, recognition and registration of elements of the financial reporting are considered, established National Accounting Standards for Commercial Organizations, accepted by the current legislation of the Azerbaijan republic.

Need of development and the approval of the certain normatively-legal documents providing purposes and forward introduction of these Standards is noted.

Recommendations about reflection of financial operations with the help of accounting records according to new book of accounts on conducting accounting for the commercial organizations are made.